

بررسی و یادآوری قانون 18 سال پیش برای مقابله با آلودگی صوتی + ویدیو

موضوع آلودگی به صورت اعم و زیرشاخه های از آن دست مصائبی است که سال هاست تلاش هایی در سطح داخلی و بین المللی برای رفع آن در دست اقدام است. آلودگی صوتی هم از این امر مستثنا نبوده و مسئولان و قانونگذاران ایرانی - چه پیش و چه پس از انقلاب - تلاش هایی را برای مقابله با آن مبذول داشته اند. البته به رغم اینکه چندین بار مقررهای هم برای مقابله با آلودگی صوتی تهیه و تدوین شده، باید در نهایت تأسف ابراز داشت که این آیین نامه هم همانند بسیاری از قوانین و آیین نامه های دیگر تا حد زیادی به دست فراموشی سپرده شده است.

تاریخ: ۲۰ اسفند ۱۳۹۵ - ۰۷:۰۰

کد خبر: ۶۷۵۵۶۸

توسعه زندگی شهری همراه با موهباتی که برای جوامع بشری به ارمغان آورد، همسنگ آن نیز برای ایشان مصائبی فراهم آورد که گاه دارای اثرات فوری و بعضاً دارای اثرات طولانی مدت هستند. موضوع آلودگی به صورت اعم و زیرشاخه های از آن دست مصائبی است که سال هاست تلاش هایی در سطح داخلی و بین المللی برای رفع آن در دست اقدام است. آلودگی صوتی هم از این امر مستثنا نبوده و مسئولان و قانونگذاران ایرانی - چه پیش و چه پس از انقلاب - تلاش هایی را برای مقابله با آن مبذول داشته اند. البته به رغم اینکه چندین بار مقررهای هم برای مقابله با آلودگی صوتی تهیه و تدوین شده، باید در نهایت تأسف ابراز داشت که این آیین نامه هم همانند بسیاری از قوانین و آیین نامه های دیگر تا حد زیادی به دست فراموشی سپرده شده است.

به گزارش «تابناک»؛ هرچند سر و صدا همیشه مسأله مهمی برای بشر بوده است، با وجود این، مشکلات ناشی از سر و صدا در گذشته قابل مقایسه با جامعه مدرن نیست. شمار بسیاری از ماشین ها منظم از شهرها و حتی در نواحی روستایی عبور و مرور می کنند، کامیون ها با بار سنگین با موتورهای دیزلی که صدای موتور و لوله آگزوز آن ها به خوبی کنترل نشده اند، در شهرها و آزاد راه ها روز و شب در حال تردد هستند، صدای ناشی از هواپیماها، قطارها، صنایع و ساختمان سازی و فعالیت های اجتماعی نیز به صدای محیط اضافه شده اند. مقررات مربوط به آلودگی صوتی، شامل قوانین یا دستورالعمل هایی است که در زمینه انتشار سر و صدا، در سطوح ملی یا استانی و شهرها تصویب شده است؛ هرچند قوانین و مقررات ایران در قبال انتظاراتی که در شرایط فعلی وجود دارد باکاستی ها و مشکلاتی روبه روست.

در قوانین و مقررات ایران، مسأله آلودگی صوتی در قانون حفاظت و بهسازی مصوب 1353 و ماده 104 قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران مصوب 1379 که مطابق ماده 71 قانون برنامه چهارم توسعه برای سال 1384 تا 1388 نیز تنفیذ گردید، به صورت ضمنی، در ماده 27 قانون نحوه جلوگیری از آلودگی هوا مصوب 1374، آیین نامه اجرایی نحوه جلوگیری از آلودگی صوتی مصوب 1378 و ماده 8 و جدول 5 آیین نامه اجرایی بند (ج) ماده 104 قانون برنامه سوم توسعه مصوب 1379 صراحتاً مسأله آلودگی صوتی مورد توجه قرار گرفته است.

همچنین مصوبه شورای عالی محیط زیست شماره 236 راجع به حد مجاز آلودگی صدا در هوای آزاد ایران مصوب 1381 و مصوبه پیشنهادی سازمان حفاظت محیط زیست و وزارت صنایع و معادن در ارتباط با تعیین حد مجاز آلودگی صوتی در خودروهای تولید داخل مورخ 1384 در خصوص آلودگی صوتی تدوین گردیده است.

از این میان آیین نامه اجرایی جلوگیری از آلودگی صوتی مشتمل بر 13 ماده و 6 تبصره مشخص ترین قاعده حقوقی کشورمان در زمینه جلوگیری از آلودگی صوتی می باشد.

در ماده 1 این آیین نامه به تعاریف پرداخته شده و در بند 4 آن برای نخستین بار واژه (دسی بل dB) عنوان شده است. در ماده 3 مسئولیت شناسایی منابع آلوده کننده به عهده سازمان محیط زیست گذاشته شده و اقدامات سازمان در این خصوص ذکر گردیده است.

در ماده 4 وظیفه سازمان محیط زیست در قبال آلودگی کارخانجات و عاملان این آلودگی عنوان شده در خصوص بازرسی در جهت اجرای وظایف قانونی سازمان و اطمینان از رعایت مفاد احکام ماده 5 صحبت شده و در تبصره این ماده جرمه و مجازات ناشی از عدم همکاری عاملین آلودگی با سازمان به استناد ماده 30 قانون نحوه جلوگیری از آلودگی هوا ذکر شده است.

از ماده 6 تا 8 در خصوص قوانین مرتبط به منابع آلاینده متحرک (وسایل نقلیه) صحبت شده و در ماده 7 به مجازات های ناشی از عدم رعایت حدمجاز آلودگی صوتی به استناد ماده 32 قانون نحوه جلوگیری از آلودگی هوا اشاره شده و در ماده 8 وظیفه تولیدکنندگان، سازندگان و واردکنندگان وسایل نقلیه موتوری و قطعات آن ها توضیح داده شده و تکمیل کننده ماده قانونی قبل است.

در ماده 9 با وجود اینکه در ماده 6 تا 8 تمام وسایل نقلیه موتوری ذکر شده اند قانون گذار مجبور شده در این ماده قائل به تفکیک شده و در خصوص هواپیماها و تردد آن ها در آسمان ایران یا فرودگاه های آن را ملزم به رعایت ضوابط و استانداردهای سازمان هوانوردی بین المللی ICAO نماید و رسیدگی به شکایات آن و نظارت بر اجرای این ماده را به عهده ICAO بگذارد. در ماده 10 در خصوص لزوم انجام ارزیابی اثرات زیست محیطی برای محل فرودگاه ها و وسایل نقلیه موتوری سنگین صحبت شده و انجام این ارزیابی براساس الگوی مصوب شورای عالی حفاظت محیط زیست و تایید سازمان برای استقرار در محل مناسب از جهت رعایت حدمجاز آلودگی صوتی می باشد.

در ماده 11 و 13 قانون گذار به صورت جزئی تر در خصوص استقرار و فعالیت واحدهای آلاینده صوتی صحبت کرده و به مجازات های مقرر در ماده 32 قانون نحوه جلوگیری از آلودگی هوا را در صورت عدم رعایت حدمجاز آلودگی صوتی اشاره شده است.

در این آیین نامه موضوع مجازات هم در نظر گرفته شده است. مطابق ماده ۲ آیین نامه اجرایی نحوه جلوگیری از آلودگی صوتی؛ مبادرت به هرگونه اقدامی که موجبات آلودگی صوتی را فراهم نماید ممنوع می باشد. بر اساس تبصره ماده ۵ آیین نامه، با عاملین و یا هر شخص دیگری که به طور مستقیم یا غیر مستقیم از انجام بازرسی و یا تعیین میزان آلودگی صوتی جلوگیری نموده و یا از ارائه آمار و اطلاعات مورد نیاز سازمان خودداری نماید طبق ماده ۳۰ قانون نحوه جلوگیری از آلودگی هوا رفتار خواهد شد.

ماده ۳۰ مذکور، برحسب مورد و اهمیت موضوع محکومیت به جزای نقدی از پانصد هزار ریال تا پنج میلیون ریال و در صورت تکرار، حبس تعزیری از یک ماه تا سه ماه و جزای نقدی مذکور را برای این موارد تعیین نموده است.

همچنین طبق تبصره ماده ۳۰، در صورتی که ماموران سازمان حفاظت محیط زیست در جرایم موضوع این ماده همکاری یا مشارکت داشته یا گزارش خلاف واقع ارائه نمایند علاوه بر محکومیت در هیاتهای رسیدگی به تخلفات اداری به حداکثر مجازات مقرر در این ماده محکوم خواهند شد.

مطابق ماده ۷ آیین نامه فوق الذکر، به کار انداختن و تردد هرگونه وسیله نقلیه موتوری مولد آلودگی صوتی ممنوع می باشد. نیروی انتظامی از تردد هرنوع وسیله نقلیه موتوری فاقد گواهینامه موضوع ماده ۶ مانعیت به عمل آورده

و عاملین یا رانندگان این گونه وسایل نقلیه را به مجازات های مقرر در ماده ۳۲ قانون محکوم خواهند نمود.

بر اساس قسمت اخیر ماده ۳۲ قانون نحوه جلوگیری از آلودگی هوا، عاملین آلودگی صوتی به جزای نقدی از پنجاه هزار ریال تا پانصد هزار ریال و در صورت تکرار از یکصد هزار ریال تا یک میلیون ریال محکوم خواهند شد

آیین نامه اجرایی نحوه جلوگیری از آلودگی صوتی مصوب 19/3/1378 هیأت وزیران با اصلاحات بعدی

ماده 1 - تعاریف

1 - صدا یا صوت عبارت است از امواج طولی که از ارتعاش سریع اجسام و مواد اعم از جامد، مایع و گاز تولید می شود.

2 (اصلاحی 17/11/1380) - آلودگی صوتی عبارت است از پخش و انتشار هرگونه صوت و صدا و ارتعاش بیش از حد مجاز و مقرر در فضای باز (غیر سر پوشیده).

3 - حد مجاز آلودگی صوتی که استاندارد آلودگی صوتی هم نامیده می شود، عبارت است از میزان و مشخصات ویژه ای که با توجه به اصول حفاظت محیط زیست و بر مبنای واحد اندازه گیری صدا برای منابع مولد آلودگی صوتی و فضای مورد انتشار و محیط های مختلف تعیین می شود.

4 (اصلاحی 17/11/1380) - واحد اندازه گیری شدت صدا یا صوت «دسی بل» می باشد که در شبکه وزنی (A) اندازه گیری می گردد.

5 (اصلاحی 7/2/1379) - عامل آلودگی صوتی که به اختصار عامل آلودگی نیز نامیده می شود، عبارت است از هر شخص حقیقی که اداره یا تصدی منابع ثابت و هدایت منابع سیار مولد آلودگی صوتی را خواه برای خود، یا به نمایندگی از طرف شخص یا اشخاص حقیقی یا حقوقی دیگر بر عهده داشته و یا شخصاً به طرق مختلف عامل ایجاد آلودگی است.

6 - منابع و کانونهای آلودگی صوتی که به اختصار منابع آلوده کننده نامیده می شود، عبارتند از:

الف - نیروگاه ها و پالایشگاه ها.

ب - کارخانه ها و کارگاه ها.

ج - وسائل نقلیه موتوری اعم از هوایی، دریایی، زمینی و زیر زمینی.

د - فرودگاه ها، پایانه های حمل و نقل و توقفگاه های دائمی وسائل نقلیه موتوری.

هـ - تعمیرگاه های وسائل نقلیه موتوری و آن دسته از واحدهای صنفی که فعالیت آنها با آلودگی صوتی ملازمه دارد.

و - میادین تیر و محل های تمرین نظامی.

ز - سایر منابع مانند ژنراتورها و موتورهای تولید برق، استقرار بلندگوها در اماکن عمومی و محوطه های غیر سرپوشیده، مباشرت به هر عمل یا ترك عمل که ایجاد آلودگی صوتی نماید.

7 - منظور از سازمان، سازمان حفاظت محیط زیست و مقصود از قانون، قانون نحوه جلوگیری از آلودگی هوا - مصوب 3/2/1374 می باشد.

ماده 2 - مبادرت به هر گونه اقدامی که موجبات آلودگی صوتی را فراهم نماید ممنوع می باشد. حد مجاز یا استاندارد آلودگی صوتی توسط سازمان حفاظت محیط زیست با همکاری دستگاه های ذی ربط تهیه و به تصویب شورای عالی محیط زیست می رسد.()

ماده 3 - سازمان ضمن شناسایی منابع و کانونهای آلودگی موضوع بند (6) ماده (1) این آیین نامه و تعیین میزان آلودگی آنها بر اساس استانداردهای موضوع ماده (2) مراتب را به عامل یا عاملین منابع مذکور اعلام نموده و مهلت مناسبی را برای رفع آلودگی تعیین می کند.

عاملین منابع صوتی مذکور مکلف اند در مهلت مناسب تعیین شده حسب مورد نسبت به رفع آلودگی صوتی اقدامی نمایند.

تبصره - روش های سنجش میزان آلودگی صوتی و شرایط ارائه نتایج مربوط توسط سازمان تعیین و بنا به مورد به عاملین اعلام خواهد شد.

ماده 4 - در صورتی که عاملین آلودگی در کارخانجات و کارگاه ها در پایان مهلت مقرر نسبت به رفع آلودگی صوتی اقدام ننمایند، از فعالیت این گونه منابع به ترتیب مقرر در ماده (16) قانون ممانعت به عمل خواهد آمد.

ماده 5 - سازمان مجاز است در اجرای وظائف قانونی خود و اطمینان از رعایت مفاد قانون و این آیین نامه هر زمانی که لازم بداند هر يك از منابع آلوده کننده را بازرسی نماید.

تبصره - با عاملین و یا هر شخص دیگری که مستقیم یا غیر مستقیم از انجام بازرسی و یا تعیین میزان آلودگی صوتی جلوگیری نموده و یا از ارائه آمار و اطلاعات مورد نیاز سازمان خودداری نماید طبق ماده (30) قانون رفتار خواهد شد.

ماده 6 - مراکز معاینه و آزمایش وسائل نقلیه موتوری موضوع ماده (5) قانون موظفند انواع وسائل نقلیه موتوری مورد بازدید را از جهت استانداردها و حد مجاز آلودگی صوتی نیز تحت آزمایش و معاینه قرار دهند.

ماده 7 - به کار انداختن و تردد هرگونه وسیله نقلیه موتوری مولد آلودگی صوتی ممنوع می باشد. نیروی انتظامی از تردد هر نوع وسیله نقلیه موتوری فاقد گواهینامه موضوع ماده (6) ممانعت به عمل آورده و عاملین یا رانندگان این گونه وسائل نقلیه را به مجازات های مقرر در ماده (32) قانون محکوم خواهند نمود.

ماده 8 - تولیدکنندگان، سازندگان و واردکنندگان وسائل نقلیه موتوری موظفند هنگام ساختن و تولید یا وارد کردن وسائل نقلیه موتوری و قطعات آنها (انباره اگزوز - لاستیک - بوق لنت ترمز - انواع باتاقان و بلبرینگ) استانداردها و حد مجاز آلودگی صوتی حاصل از اینگونه منابع را که توسط سازمان در اختیار آنان قرار خواهد گرفت، رعایت نمایند.

ماده 9 - کلیه هواپیماهایی که در ایران ثبت می شوند و یا در آسمان ایران به پرواز در می آیند یا در فرودگاههای آن تردد می نمایند، ملزم به رعایت ضوابط و استانداردهای سازمان هوانوردی بین المللی (ICAO - 1974) می باشند.

تبصره 1 - نظارت بر اجرای این ماده بر عهده سازمان هواپیمایی کشوری است.

تبصره 2 - رسیدگی به شکایت های واصله به سازمان محیط زیست از طریق سازمان هواپیمایی انجام خواهد شد.

ماده 10 - احداث و توسعه و تغییر محل فرودگاه ها، پایانه های حمل و نقل و توقفگاه های دائمی وسائل نقلیه موتوری سنگین موکول به انجام ارزیابی زیست محیطی بر اساس الگوی مصوب شورای عالی محیط زیست و تأیید سازمان حفاظت محیط زیست برای استقرار در محل مناسب از جهت رعایت حد مجاز آلودگی صوتی می باشد.

تبصره - انجام ارزیابی زیست محیطی در فرودگاه ها، با همکاری سازمان هواپیمایی کشوری انجام خواهد شد.

ماده 11 - استقرار و فعالیت تعمیرگاه های وسائل نقلیه موتوری و واحدهای صنفی آلوده کننده موضوع بند هردیف (6) ماده (1) این آیین نامه موکول به رعایت حد مجاز آلودگی صوتی می باشد.

عاملین این گونه منابع آلوده کننده موظف اند حد مجاز آلودگی صوتی مربوط را رعایت نمایند در غیر این صورت به مجازاتهای مقرر در ماده 32 قانون محکوم خواهند شد.

ماده 12 - در صورتی که رفع آلودگی صوتی ناشی از فعالیت منابع آلوده کننده موضوع ماده (12) این آیین نامه که در داخل محدوده شهرها و نقاط مسکونی استقرار دارند به طرق دیگری جز انتقال آنها به محلهای مناسب امکان پذیر نباشد، طرح انتقال اینگونه منابع توسط سازمان و با همکاری وزارت کشور (شهرداری ها و بخشداری ها)، وزارت مسکن و شهرسازی تهیه و پس از تصویب هیأت وزیران به مورد اجرا گذاشته خواهد شد.

ماده 13 - سازمان موظف است به منظور کنترل و جلوگیری از ایجاد آلودگی صوتی توسط سایر منابع آلوده کننده (موضوع بندهای «ح»، «و»، «ز» جزء (6) ماده (1) ممنوعیت ها و محدودیت های نوعی، کمی، زمانی و مکانی را تعیین و به تصویب شورای عالی حفاظت محیط زیست برساند.

تبصره - عاملین این قبیل منابع آلوده کننده که به علت رعایت ممنوعیتها و محدودیت های برقرار شده توسط سازمان موجبات آلودگی صوتی را فراهم نمایند، به مجازات مقرر در ماده (32) قانون محکوم خواهند شد.

{Ssepehr_media_700874_700_400}

{Ssepehr_media_700875_700_400}